

Veiligheid van kinderen en jongeren binnen OP Avontuur in de Stadsnatuur

Contactgegevens

Contactpersoon RVT: Bert Aben

Vertrouwenspersoon of adviseur sociale veiligheid: Shirley Cicilson

Het meldprotocol is te vinden www.themida.nl

Inhoud

Inleiding.....	3
Deel I	4
1. Wat is seksueel misbruik?.....	5
2. Verantwoordelijkheden vrijwilliger.....	6
3. Omgangsvormen en omgangsregels	6
4. Wat zijn risicofactoren?	7
5. Gevolgen seksueel misbruik	8
6. ‘ Mag ik ze dan geen aai meer over hun bol geven?’ Het bepalen van grenzen	9
7. Signalen	9
8. Wat kun je nog meer doen?	10
Deel II	11
Huishoudelijk Reglement Stichting Themida.....	12
Deel III	13
1. Meldprotocol	14
2. Signaleringsstaak vrijwilligers.....	14
3. Meldplicht bij (vermoedens/signalen) van seksueel misbruik.....	14
4. Voorlopige zwijgplicht na een melding	15
5. Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel misbruik	15
Bijlage I - Gedragscode Vrijwilligers.....	18

Inleiding

Op Avontuur in de Stadsnatuur organiseert al jaren activiteiten voor jongeren. Plezier van het kind staat centraal. De vrijwilligers, veelal vrijwilligers, zetten zich iedere keer weer in om leuke en uitdagende activiteiten te organiseren. Hierbij vinden we het belangrijk dat minderjarigen veilig zijn binnen onze Stichting. Dit betekent niet alleen dat we zorgen voor veilige (speel)arrangementen, maar ook dat we ernaar streven dat kinderen en jongeren zich bij ons prettig en veilig voelen en met plezier onze Stichting bezoeken.

Daar hoort bij dat kinderen soms getroost moeten worden of dat vrijwilligers/ begeleiders met jongeren stoeien. Met andere woorden: lichamelijk contact is in bepaalde gevallen wenselijk. Maar er zijn ook situaties voorstelbaar waarin grenzen worden overschreden en het contact overgaat in ongewenst gedrag of zelfs seksueel misbruik. Deze situaties willen wij voorkomen. Ongewenst gedrag en seksueel misbruik worden niet getolereerd. **Op Avontuur in de Stadsnatuur** is een plek waar kinderen en jongeren niet alleen voor de activiteiten komen, maar ook voor gezelligheid, aandacht en plezier. En dat moet zo blijven!

Op Avontuur in de Stadsnatuur wil een veilige omgeving waarborgen door aandacht te hebben voor een open en positieve atmosfeer en door duidelijke afspraken over omgangsvormen te maken. Dit is belangrijk omdat ongewenste omgangsvormen daardoor minder kans krijgen, sneller bespreekbaar zijn en kunnen worden aangepakt als ze toch de kop opsteken.

Een van die ongewenste omgangsvormen is seksueel misbruik. Wij willen kinderen hier zoveel mogelijk tegen beschermen. Daarom vragen wij nieuwe vrijwilliger/ begeleider een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) te overleggen. Hiermee wordt nagegaan of je ooit betrokken bent geweest bij een zedenmisdrijf. Ook hebben wij een gedragscode voor vrijwilligers/ begeleiders die met kinderen werken. In deze gedragscode is vastgelegd waar grenzen liggen in het contact tussen vrijwilligers en kinderen.

Maar wij willen onze ogen niet sluiten voor het feit dat seksueel misbruik overal voorkomt waar mensen samenkomen. Ondanks preventieve maatregelen kan het ook binnen onze Stichting plaatsvinden. Daarom heeft het bestuur stappenplannen klaarliggen hoe te handelen na een melding van (een vermoeden van) seksueel misbruik. Ook hebben wij een vertrouwenspersoon aangesteld, hebben wij een meldprotocol waarin staat beschreven dat en hoe (vermoedens van) misbruik moeten worden gemeld en leggen we bij geconstateerd misbruik sancties op aan plegers middels het tuchtrecht.

In deze handleiding lees je er meer over. Ook kun je zien welke taken jij als vrijwilliger/begeleider hebt bij het creëren van een veilig klimaat en het voorkomen, signaleren en melden van ongewenste omgangsvormen en seksueel misbruik.

OP AVONTUUR
in de stadsnatuur

Deel I

1. Wat is seksueel misbruik?

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen, dus ook voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten Op Avontuur in de Stadsnatuurafspelen. In het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV 'misdrijven tegen de zeden' stellen diverse wetsartikelen bepaalde seksuele gedragingen strafbaar. Deze zijn ook binnen Op Avontuur in de Stadsnatuur van kracht. Eén wetsartikel 249 willen we hier met name noemen:

“Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie”.

Een jeugdlid is aan de zorg en waakzaamheid van onze *Op Avontuur in de Stadsnatuur* toevertrouwd.

Definitie

Er bestaan vele uitingsvormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag van kinderen. Sommige gedragingen zijn door het duidelijke (strafbare) seksuele karakter niet voor tweërlei uitleg vatbaar. Maar bij sommige gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en wat je niet als seksueel/ongewenst kunt typeren. Als criterium hanteren wij: of het welzijn van het kind en zijn lichamelijke en psychische integriteit in het geding zijn. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn de 'gevoelens van het jeugdlid' en niet de 'gedachten of bedoelingen van de volwassene' bepalend. En hetgeen is verwoord in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht.

Wij richten ons op de preventie van seksueel misbruik binnen onze Stichting. Een breder begrip is seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daaronder vallen ook gedragingen die leiden tot seksueel misbruik, of het scheppen van een klimaat waarin misbruik gedijt. We hebben een gedragscode ontwikkeld die elk seksueel grensoverschrijdend gedrag buiten de orde verklaart. In het tuchtrecht, de gedragscode en andere semi-juridische documenten gebruiken we deze term. De definitie van seksueel grensoverschrijdend gedrag luidt:

Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.

Om welke gedragingen gaat het?

In de gedragscode staat duidelijk verwoord welke gedragingen niet zijn toegestaan. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- alle seksuele contacten met kinderen tot 18 jaar;

- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen (ook via afbeeldingen, post, telefoon, sms, e-mail, internet); intieme relaties tussen jeugdleden en vrijwilligers;
- ongewenste aanrakingen.

2. Verantwoordelijkheden vrijwilliger

Als vrijwilliger/ begeleider heb je een belangrijke functie. Je werkt met kinderen en jongeren die nog volop in ontwikkeling zijn. Je hebt samen een doel: kinderen uit groep 7 en 8 van de basisschool een avontuurlijke en onvergetelijke vakantie ervaring laten beleven in de Stadsnatuur van Rotterdam. Maar als vrijwilliger van kinderen/jongeren heb je ook nog een andere taak. Je bent (mede) verantwoordelijk voor hun veiligheid en welzijn binnen de Stichting. Je wilt dat ze plezier beleven aan hun activiteiten, dat er een goede sfeer is en dat ze zich op hun gemak voelen. Ook ouders vinden dit belangrijk! Streef ernaar om een open en vertrouwelijke sfeer te creëren waarin iedereen respectvol met elkaar omgaat en waarin iedereen elkaar durft aan te spreken op gedrag. Als vrijwilliger/begeleider vervul je een belangrijke voorbeeldfunctie. Laat kinderen en jongeren zien welk gedrag gewenst is en spreek anderen aan wanneer zij een grens overschrijden.

Wees je als vrijwilliger/ begeleider bewust van situaties die het plezier in de activiteit en de veiligheid ernstig kunnen bedreigen. Ongewenste omgangsvormen en seksueel misbruik vormen zo'n bedreiging. Ze komen voor op alle plekken waar mensen samenkomen. Het kan dus ook binnen onze Stichting voorkomen. Het is belangrijk dat je als vrijwilliger de grenzen van kinderen/jongeren respecteert en hen ondersteunt bij het stellen van grenzen naar anderen. En dat je alert bent op signalen die zouden kunnen wijzen op ongewenste omgangsvormen of seksueel misbruik. Neem je verantwoordelijkheid als je iets signaleert!

Natuurlijk laten de omgang tussen mensen en het lichamelijk contact tussen vrijwilliger/ begeleider en kinderen/jongeren zich niet tot in detail regelen. Lichamelijk contact kan functioneel zijn, en een aai over de bol kan motiverend en prettig zijn. Op aanrakingen en het geven van complimentjes mag geen taboe bestaan. Het gaat erom de grens naar misbruik niet te overschrijden. Om daarover helderheid te scheppen, hebben we omgangsregels en een gedragscode opgesteld.

3. Omgangsvormen en omgangsregels

Van iedereen die onze Stichting bezoekt, verwachten wij dat hij/zij zich aan de omgangsregels houdt die hieronder zijn opgeschreven. Wie dat doet, is welkom.

Wij vinden afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen. Dit kan alleen als je in waarde laat en met respect behandelt. Dit betekent dat wij in onze Stichting alle vormen van ongelijkwaardige behandeling, zoals pesten, machtsmisbruik of (het aanzetten tot) discriminerende/seksistische/seksueel intimiderende gedragingen of opmerkingen, ontoelaatbaar vinden.

Niet alle zaken die anderen kunnen kwetsen, kunnen we in regels verwoorden. Dan zouden het er veel te veel worden. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat zaken die niet genoemd worden maar wel grensoverschrijdend zijn, wél toelaatbaar zijn.

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de Stichting.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet, ik neem geen wapens mee.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastigvalt, dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een ander om hulp.
14. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden en spreek degene die zich daar niet aan houdt op aan. Zo nodig meld ik dat laatste bij het bestuur.

4. Wat zijn risicofactoren?

Je bent als vrijwilliger/ begeleider in een positie om seksuele intimidatie bespreekbaar te maken, te signaleren en te voorkomen. Je bewust zijn van de hierna genoemde risicofactoren is daarbij de eerste en belangrijkste stap.

Afhankelijkheid

Relaties met kinderen/jongeren zijn vaak hecht, zeker als een vrijwilliger/ begeleider en kind/ jongere grote (sportieve) ambities delen en (dus) veel tijd met elkaar doorbrengen. Als vrijwilliger/ begeleider is het zaak je te realiseren dat er risico's kleven aan dergelijke afhankelijkheidsrelaties. Aan seksueel misbruik van kinderen/jongeren gaat nagenoeg altijd een extreme afhankelijkheidsrelatie vooraf. Bewaar als vrijwilliger/ begeleider daarom altijd een professionele afstand. Als je een individueel kind/jongere intensief begeleidt, dan doe je er goed aan ook anderen (ouders, trainers) bij de activiteiten met je pupil te betrekken.

Machtsverschillen

Seksueel misbruik komt vooral voort uit machtsverschillen. Ook in onze Stichting bestaan er machtsverschillen. Die vloeien onder meer voort uit leeftijd (volwassene tegenover kind/jongere), positie (vrijwilliger/ begeleider tegenover kind/jongere) of getal (groep tegenover kind). Daarom besteden we extra aandacht aan het maken van afspraken over hoe je binnen de Stichting met elkaar en kinderen/jongeren omgaat.

OP AVONTUUR in de stadsnatuur

Kwetsbare kinderen

Bepaalde kinderen of jongeren zijn extra kwetsbaar als het gaat om seksueel misbruik. Plegers kiezen vaak een slachtoffer uit dat niet al te sterk in de schoenen staat, of weinig steun van anderen heeft. Kinderen/jongeren dat 'anders' zijn, bijvoorbeeld vanwege hun afkomst, seksuele geaardheid of handicap vormt een kwetsbare groep. Maar ook kinderen/jongeren zonder extra kwetsbaarheid lopen meer risico slachtoffer te worden dan volwassenen.

Door het leeftijdsverschil kan de pleger (onbewust) veel invloed uitoefenen. Kinderen weten bovendien meestal nog weinig over seksualiteit; ze herkennen seksueel gedrag niet snel als misbruik en weten niet hoe ze hun grenzen kunnen aangeven.

(...)

Voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag

- Een vrijwilligers/begeleider vraagt geheimhouding aan kind buiten spelverband.
- Zonder overleg zondert een vrijwilligers/begeleider zich af met één of een paar kinderen.
- Zonder overleg slaapt een vrijwilligers/begeleider niet in de vrijwilligertent/-kamer.
- Een vrijwilligers/begeleider heeft een intieme brief of kaart geschreven aan een kind.
- Een vrijwilligers/begeleider gaat in op avances van verliefde tiener

5. Gevolgen seksueel misbruik

De schade die seksueel misbruik aanricht, is groot.

Gevolgen voor de slachtoffers

Slachtoffers kunnen alle plezier verliezen in de activiteit die ze bij onze Stichting hebben. Bij ernstig misbruik kunnen ze hun leven lang last houden van psychische en fysieke problemen. De gevolgen zijn vaak al op korte termijn voelbaar, maar komen soms pas jaren na het misbruik aan de oppervlakte.

Gevolgen voor vrijwilligers

Als vrijwilliger/ begeleider kun je ernstige schade oplopen wanneer je betrokken raakt bij seksueel misbruik. Iemand die zich schuldig maakt aan seksueel misbruik ondervindt de jarenlange gevolgen van de beschuldiging en mogelijke rechtsvervolging. Ook in het geval waarbij er geen opzet in het spel is, zijn de gevolgen van een beschuldiging zeer ingrijpend.

Gevolgen voor de Stichting

Naast het slachtoffer en de beschuldigde ondervindt ook de Stichting gevolgen van seksueel misbruik. Het kan het plezier in activiteiten bederven en de (sportieve) prestaties doen verminderen. Ook kan het leden kosten.

OP AVONTUUR in de stadsnatuur

6. ‘Mag ik ze dan geen aai meer over hun bol geven?’ Het bepalen van grenzen

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilliger/ begeleider en pupillen in de Stichting zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Dit betekent dat nooit eenduidige grenzen kunnen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden.

Voor veel kinderen is nabijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Aanrakingen en het geven van complimentjes moeten in de Stichting dus geen taboe worden! Meelevende, bemoedigende of troostende aanrakingen door een vrijwilliger/ begeleider als uitingen van emoties zijn geen probleem. Waar het om gaat is dat je steeds zorgvuldig bent: niet elk kind of elke jongeren stelt dergelijke aanrakingen op prijs.

(...)

- **Het belang van het kind staat altijd voorop.**
- **Alles moet in het openbaar kunnen plaatsvinden.**
- **Er worden geen kinderen voorgetrokken.**
- **Alles gebeurt zo veel mogelijk met twee vrijwilligers/begeleider.**
- **Voor een kind hoort een ander kind het beste maatje te zijn en voor een vrijwilligers/begeleider een andere vrijwilliger.**

7. Signalen

Kinderen kunnen signalen laten zien als ze te maken hebben met ongewenst gedrag of seksueel misbruik. Als een kind wordt lastiggevallen, heeft dat vaak gevolgen voor zijn of haar enthousiasme en plezier. Gedragsveranderingen op dit gebied kunnen onschuldig zijn en gewoon een tijdelijk ‘dipje’ in de gemoedstoestand betreffen, maar net zo goed een signaal zijn dat er iets aan de hand is. Soms vertellen kinderen zelf dat er iets gebeurt dat ze niet prettig vinden. Andere kinderen geven weer signalen via lichamelijke klachten. Het is van belang dat je dergelijke signalen altijd serieus neemt.

Vragen, twijfels?

Blijf niet zitten met vragen of twijfels! Als je bijvoorbeeld naar aanleiding van het gedrag van een kind vragen hebt waarop je geen antwoord weet, neem dan contact op met

Op Avontuur in de Stadsnatuur. Je krijgt dan informatie en advies over de mogelijkheden om tot een goede aanpak te komen.

OP AVONTUUR in de stadsnatuur

Signalen of vermoedens van seksueel misbruik?

Heb je vermoedens dat een van de kinderen/jongeren die aan jouw zorg zijn toevertrouwd seksueel wordt misbruikt? Handel volgens het meldprotocol en meld je vermoeden zo spoedig mogelijk bij Shirley Cicilson. Die bekijkt in samenspraak met jou wat er mogelijk aan de hand kan zijn en welke

stappen kunnen worden ondernomen: veiligstellen kind, gesprek, klacht indienen, informatief gesprek met de politie, etc.

8. Wat kun je nog meer doen?

Als vrijwilliger/ begeleider kun je veel doen om seksueel misbruik te voorkomen. Ten eerste is het belangrijk dat je de 'risico's van het vak' kent en dat je je verantwoordelijkheden als vrijwilliger/

begeleider serieus neemt. Sta eens stil bij de relatie die je met kinderen/jongeren hebt: hoe je omgaat met fysiek contact en met privacy (kleedkamer), in welke mate je je mengt in het privéleven,

enz. Vraag aan de kinderen/jongeren die jij begeleidt wat zij als intimiderend of ongewenst gedrag beschouwen. Vertel dat zij grenzen mogen hebben en informeer hen over ons beleid.

Peil ook eens bij collega's hoe zij hierover denken en spreek elkaar aan bij twijfels. Draag bij aan een open cultuur binnen onze Stichting, maak het onderwerp bespreekbaar en zet het eens op de agenda. Dit draagt ertoe bij dat iedereen eerder zal durven te praten over omgangsvormen, grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik.

OP AVONTUUR
in de stadsnatuur

Deel II

Huishoudelijk Reglement Stichting Themida

Iedereen die *Op Avontuur in de Stadsnatuur* bezoekt onderschrijft de doelstellingen en het huishoudelijk reglement van de Stichting houdt zich aan de omgangsregels die hieronder zijn opgeschreven. Wie dat doet, is van harte welkom.

Wij vinden afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen. Dit kan alleen als je elkaar in je waarde laat en elkaar met respect behandelt. Dit betekent dat wij in onze *Op Avontuur in de Stadsnatuur* alle vormen van ongelijkwaardige behandeling zoals, pesten, machtsmisbruik, discriminerende, racistische, seksistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

Wij vragen van alle vrijwilliger/ begeleider, kinderen, hun ouders of andere bezoekers, dat zij meewerken aan het naleven van de omgangsregels. Niet alle zaken die anderen kunnen kwetsen, kunnen we in regels verwoorden. Dan zouden het er veel te veel worden. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat als iets niet genoemd wordt, dit wel toelaatbaar is.

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de Stichting Themida.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet, ik neem geen wapens mee.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastig valt dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt, vraag ik een ander om hulp.
14. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden en spreek degene die zich daar niet aan houdt erop

OP AVONTUUR
in de stadsnatuur

Deel III

1. Meldprotocol

Dit protocol beschrijft hoe vrijwilliger/vrijwilligers moet handelen bij situaties waarin sprake is van (vermoedens van) seksueel misbruik/ ongewenst gedrag en hoe en bij wie deze gemeld moeten worden.

Het protocol biedt bescherming aan de melder/degenen die naar het protocol handelen, aan het vermoedelijke slachtoffer en aan degene die beschuldigt wordt. Het protocol geeft ook een verplichting: te handelen op de vastgelegde manier.

Het protocol heeft betrekking op het contact tussen vrijwilligers/ begeleider (al diegenen die met kinderen/jongeren tot 18 jaar werken/in aanraking komen) en pupillen en op grensoverschrijdende contacten tussen pupillen onderling.

Naast dit meldprotocol is er een klachten- of tuchtprocedure die in werking kan worden gezet na een melding. Ook kan melden leiden tot aangifte wanneer er sprake is van een (vermoeden) van een strafbaar feit. Verder kan melding leiden tot (voorlopige) maatregelen ten opzichte van de beschuldigde.

Het bestuur is verantwoordelijk om op een zo zorgvuldig mogelijk en objectieve wijze met elke melding om te gaan. Indien nodig zal het bestuur dan ook een beroep doen op in- of externe deskundigen.

2. Signaleringstaak vrijwilligers

Alle vrijwilligers/ begeleiders hebben een taak in het signaleren van (vermoedens van) seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag.

We verwachten dat zij niet alleen de grovere vormen serieus nemen, maar ook de zogenaamde 'kleinere' grensoverschrijdingen. Deze zijn vaak een signaal voor een klimaat waarin ernstigere vormen meer kans kunnen krijgen.

Wanneer een mildere vorm van grensoverschrijdend gedrag wordt gesignaleerd, verwachten we van hem/haar dat hij/zij de betreffende perso(o)n(en) daarop aanspreekt en corrigerend optreedt.

3. Meldplicht bij (vermoedens/signalen) van seksueel misbruik

Ieder dat seksueel misbruik vermoedt, of erover hoort, is verplicht dit te melden bij het bestuur (of door een door het bestuur daarvoor aangewezen persoon).

Wanneer vrijwilliger/ begeleider twijfelen over de ernst of het terecht zijn van een vermoeden, geldt een consultatieplicht bij een vertrouwenspersoon die zij om advies kunnen vragen.

Indien vrijwilliger/ begeleider (vermoedens van) seksueel misbruik direct uiten bij de leidinggevende en/of de kampeider, gaat deze niet zelf tot handelen over, maar schakelt het bestuur in.

De meldplicht overstijgt alle andere belangen die in het geding zouden kunnen zijn, zoals de wens tot geheimhouding bij het slachtoffer.

Het is niet aan vrijwilliger/ begeleider om aan waarheidsvinding te doen, dit kan een eventueel juridisch traject verstoren.

Let wel: een melding is *géén* beschuldiging! Na een melding wordt zorgvuldig en objectief onderzocht wat er aan de hand is. Er is oog voor zowel de privacy en belangen van het vermoedelijke slachtoffer als die van de beschuldigde. Het bestuur laat zich desgewenst adviseren door (externe) deskundigen over verdere handelwijzen:

- gesprek met beschuldigde;
- informatief gesprek met de politie;
- instellen calamiteitenteam;
- in gang zetten meldprocedure;
- aangifte bij politie;
- voorlopige maatregelen t.a.v. de vermoedelijke pleger/beschuldigde;
- veiligstellen en opvang van het slachtoffer;
- informatie aan betrokkenen;
- nazorg.

4. Voorlopige zwijgplicht na een melding

Naast de meldplicht geldt *een voorlopige zwijgplicht* voor het bestuur, de melder en vrijwilliger/begeleider binnen de Stichting ten opzichte van derden. De betrokkenen hebben de mogelijkheid zich wel te uiten bij de vertrouwenspersoon. *Op Avontuur in de Stadsnatuur* acht het nodig de voorlopige zwijgplicht te hanteren zodat er niet meer personen bij een zaak worden betrokken dan voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Zo wordt voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als 'schuldig' wordt bestempeld. Deze zwijgplicht achten wij belangrijk om te zorgen dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

5. Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel misbruik

Er zijn vele signalen die op seksueel misbruik kunnen duiden, maar het belangrijkste signaal is misschien wel: *ik heb het gevoel dat er iets niet klopt*.

Ga bij jezelf het volgende na en probeer alleen feiten te benoemen:

- Wanneer begon de ongerustheid? Waardoor? Wat is er precies gebeurd?
- Om welke signalen gaat het? Wanneer doen ze zich voor?
- Zijn er geleidelijke of plotselinge gedragsveranderingen? Hoe lang is dit al aan de hand?

Het kan ook zijn dat een jeugdlid je spontaan vertelt over het misbruik, een ouder zijn zorgen naar je uitspreekt, of dat je het zelf ter plekke constateert.

OP AVONTUUR in de stadsnatuur

DOEN

- Zorg voor de veiligheid van het kind/de jongere.
- Als je iemand op heterdaad betrapt:
 - Laat het slachtoffer niet alleen;
 - Meld het onmiddellijk aan de leidinggevende of degene die bereikbaarheidsdienst heeft voor calamiteiten;
 - Als de situatie bedreigend is: bel 112 zodat de politie kan ingrijpen;
 - Laat de toestand zoveel mogelijk onaangeroerd in verband met eventueel sporenonderzoek. Bel de zedenpolitie (112), meld waarover het gaat en vraag om instructies.
- Stel zo weinig mogelijk vragen. Luister en stel het kind op zijn/haar gemak.
- Schrijf alles zo letterlijk en feitelijk mogelijk op, ook de vragen die je hebt gesteld.
- Vertel dat je verplicht bent het verhaal aan het bestuur te melden, maar dat er geen stappen buiten medeweten van het slachtoffer om worden genomen.
- Meld het vermoeden direct bij het bestuur. Bij twijfel consulteer de vertrouwenspersoon.
- Verwijs de persoon desgewenst naar een vertrouwenspersoon.
- Licht zo snel mogelijk de leidinggevende en/of kampleider in over de situatie.
- Blijf beschikbaar voor het kind/de jongere en blijf de normale begeleiding bieden.

LATEN

- Handel nooit op eigen houtje!
- Hoor het vermoedelijke slachtoffer niet uit. Het uithoren van het vermoedelijke slachtoffer en/of het spreken met contactpersonen van het vermoedelijke slachtoffer kan een eventueel juridisch traject verstoren. Het is niet aan de medewerker om aan waarheidsvinding te doen!
- Neem bij een vermoeden nooit zelf contact op met de vermoedelijke pleger, ook niet als het een collega is. De beste manier om het misbruik te stoppen en aan te pakken, is een objectief en een officieel onderzoek.
- Denk aan de (voorlopige) zwijgplicht!
- Beloof nooit geheimhouding, ook niet wanneer een slachtoffer erom vraagt.

Formele status van de gedragscode

De gedragscode vormt een richtlijn voor de omgang van vrijwilligers/ begeleiders en pupillen. De gedragscode zijn opgenomen in het Werkplan van Stichting Themida, welke in de toekomst zal worden uitgewerkt en verwerkt in de statuten en het huishoudelijk reglement.

Op Avontuur in de Stadsnatuur gewaarborgd hiertoe dat bij het overtreden van de gedragsregels een sanctie kan worden opgelegd vanwege het overtreden van deze regels. Seksueel grensoverschrijdend gedrag jegens minderjarigen binnen de **Op Avontuur in de Stadsnatuur** wordt daarmee expliciet tuchtrechtelijk strafbaar gesteld. Derhalve de gedragscode wordt verbonden aan sancties aan het overtreden van de regels in deze code.

OP AVONTUUR

in de stadsnatuur

Bijlage I - Gedragscode Vrijwilligers

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en minderjarige leden/deelnemers aan de activiteiten van de Op Avontuur in de Stadsnatuur zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen medewerkers en minderjarigen, die bij ons komen, absoluut ontoelaatbaar zijn!

Daarom hebben wij als Op Avontuur in de Stadsnatuur voor al onze vrijwilligers een gedragscode opgesteld. De gedragscode bestaat uit twee delen: regels die bijdragen aan een open, transparante en veilige omgeving voor kinderen én vrijwilligers en de omschrijving van seksueel grensoverschrijdend gedrag die het uitgangspunt is van het tucht- en sanctiebeleid dat door de organisatie wordt gevoerd. Wanneer je bij ons komt werken, als vrijwilliger, stagiair(e) of als betaalde kracht, vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en volgens de gedragscode zult handelen.

1. De gedragsregels voor vrijwillige medewerkers:

1. De vrijwilliger/begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de minderjarige zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De vrijwilliger/begeleider onthoudt zich ervan de pupil te bejegenen op een wijze die de minderjarige in zijn waardigheid aantast.
3. De vrijwilliger/begeleider dringt niet verder door in het privéleven van de minderjarige dan functioneel noodzakelijk is.
4. De begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van de minderjarige. Alle seksuele handelingen, handelingen, contacten en –relaties tussen begeleider en minderjarige tot 16 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
5. De vrijwilliger/begeleider mag de minderjarige niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De vrijwilliger/begeleider zal tijdens trainingdagen, kampen, reizen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met minderjarigen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of hotelkamer.
7. De vrijwilliger/begeleider heeft de plicht de minderjarige naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de minderjarige is betrokken, wordt nageleefd.
8. Indien de vrijwilliger/begeleider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.
9. De vrijwilliger/begeleider krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.

10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger/begeleider in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

2. Omschrijving seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen en sanctiebeleid

Onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen verstaan wij: elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, nonverbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en / of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.); en / of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

Gedragingen die volgens de bovenstaande omschrijving vallen onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen, kunnen worden gesanctioneerd door een tuchtrechtprocedure waarin hoor en wederhoor zal plaatsvinden. De sancties bestaan uit het voor korte of langere tijd uitsluiten van vrijwilligerswerk met minderjarigen door persoonsgegevens in een centraal register op te nemen.

Seksueel grensoverschrijdende gedragingen met minderjarigen waarvan het bestuur oordeelt dat deze vallen onder het Wetboek van Strafrecht, zullen bij politie/justitie worden gemeld.

Deze gedragscode is in juni 2014 vastgesteld door de Voorzitter van Op Avontuur in de Stadsnatuur.

Ondertekening vrijwilliger

.....

Ondertekening Bestuur Vereniging

.....